

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Melakhim]

[Sefer Melakhim]

Shelomoh ben Yitshak

5565 [1804/1805]

ן

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9706](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9706)

כ (א) בימים ההם חלה חזקיהו למנת ויבא אליו ישעיהו בן אמוץ הנביא ויאמר אליו כה אמר יהוה צו לביהמה כי מת אתה ולא תחיה (ב) ויסב את פניו אל חזקיהו ויהפיל אל יתה לאמר (ג) אנה יהוה זכרנא את אשר התהלכתי לפניך באמת ובלבב שלם והטוב בעיניך עשית ויבך חזקיהו בכי גדול (ד) ויהי ישעיהו לא יצא העיה החיכונה ודבר יהוה היה אליו לאמר (ה) שוב ואמרת אל חזקיהו נגיד עמי כה אמר יהוה אלהי דוד אביך שמעתי את תפלתך האיתי אתה מעתה הנני רפא לך ביום השלישי תעלה בית רשי יהוה

כ (א) דאמאלס ווארד חזקיהו שטערבענסקר אנק, דער פראפעט ישעיהו, ואתן אמוץ, נינג צו איהם, אונד וואנטע צו איהם, זא שפריכט דער עויגע: בעשטעללע דיין חזקיהו, דען דוא ווירסט שטערבען, אונד ניכט פאן דענער קראנקהייט אויפקאמען. (ב) דא וואנדטע חזקיהו דאן געויכט גענען דיא וואנד, אונד בעשטעט צום עויגען, וויא פאלגט: (ג) אך, עויגער! געדענקע דאך, דאס איך רעדליך, מיט גאנצעם הערצען, פאר דיר וואנדעלטע, אונד וואס דיר געפאל ליג איהם, טהאט! דאבייא ווינטע ער זעהר יעמערליך. (ד) ישעיהו וואר נאך ניכט אויס דעם מיטטלערן האפע הערויס, אלס דאס ווארט דעם ענגעל צו און ערגינג: (ה) געד צוריק אונד זאגע דעם דענענסען מיינעם פאלקס, חזקיהו, זא שפריכט דעך עויגע, דער גאטט דינעם שטאמם פאטערס דוד: אך דאבע דיין געכעט עכהערט, דינע טהרענען גע זעהן, איך דוילע דיר, אין דרייא טאגען ווירסט דוא אין דען טעמפעל

באור

כ (א) בימים ההם וי... שלשה ימים לפני מותו של סנחריב חלה חזקיהו ויום שלישי כשעלה ביתו של סנחריב היה. (מדברי רש"י). כימת אתה ולא תחיה. לא תרפא מזי זה, כי מתוך זה החולי תמות, וכן תרגם יצחק: ולא חיוי מורעך, ורבותינו ז"ל אמרו: כימת אתה בעולם הזה, ולא תחיה לעולם הבא, מזי טעמא? ללא עסקת במהרה ורנוב, וזאת הוא, כי בנינו נולדו אחר מולדו, שנאמר בן שתיים עשרה שנה מנשה במלכו. (כד"ק).

כ (א) בימים ההם וי... שלשה ימים לפני מותו של סנחריב חלה חזקיהו ויום שלישי כשעלה ביתו של סנחריב היה. (מדברי רש"י). כימת אתה ולא תחיה. לא תרפא מזי זה, כי מתוך זה החולי תמות, וכן תרגם יצחק: ולא חיוי מורעך, ורבותינו ז"ל אמרו: כימת אתה בעולם הזה, ולא תחיה לעולם הבא, מזי טעמא? ללא עסקת במהרה ורנוב, וזאת הוא, כי בנינו נולדו אחר מולדו, שנאמר בן שתיים עשרה שנה מנשה במלכו. (כד"ק).

געהן (ו) אויך ווערדע איך ריין לעכען
 מיט פונפעצעהן יאהרען פערטע עהרען
 דיק אונד ריזע שפארט אויס הער גע
 וואלט דעם קעניגס פאן אשור רעסטען
 אונד ריזע שפארט בעשייטען אים
 מיינעט ווילען קאונד אים מיינעס
 קנעכטעס דור זאללען (ז) ישעיהו
 זאגטע טון זיך ברינגט איינען פייגענע
 קלוספען, זיא בראכטען איהן, לענטען
 איהן אויך דיא בילע, אונד חוקיהו
 בעסערטע ויך (ח) חוקיהו זאנטע
 צו ישעיהו: וואס פיר איין צייגען האבע
 איך צור פערזיכרונג, דאס דער עוויגע
 מיך היילעט, אונד איך אין דרייא טאגען
 נאך דעם טעמפעל געהען ווערדע?
 (ט) ישעיהו אנטווארטעטע, דים ריהנע
 דיר צום צייטען, דאס דער עוויגע טהון
 ווירד, וואס ער פערדייטען האט:
 זאלל דער שאטטען (דעם ציינערס אן
 באור דער

יהוה: (ו) והוספתי עלימך
 חמש עשרה שנה ומכף מלך
 אשור אצילך ואת העיר הזאת
 ונגותי על העיר הזאת למעני
 ולמען דוד עבדי: (ז) ויאמר
 ישעיהו קחודבלת האנים ויקח
 וישומו על דושחין ויחי:
 (ח) ויאמר חזקיהו אל ישעיהו
 מה אות כי ירפא יהוה לועליתי
 ביום השלישי ביה יהוה:
 (ט) ויאמר ישעיהו וזה לך האות
 באח יהוה כי יעשה יהוה את
 הדבר אשר דבר הלך הצל
 רשי עשר

(ו) ומכף מלך אשור אצילך למדנו
 שלפני מפלהו של סנחריב חלס:
 (ז) דגולת האנים: כהנים לחין קרויין
 האנים וכסדרם בעיגול קרויין דגלס:
 וישומו על השחין ויחי: ונס בתוך נס
 סרי חף נשר חי כשאתה טחן עליו
 דגלס נסרח וסקנ"ס טחן דבר המחבל
 לתוך דבר שנתחבל ונחרס: (ט) סלך
 הצל י מעלות אס ישוב י מעלות סרי
 זה מקרא קנה כבר ירד הצל למעלות
 העשויות לשעות היום כמו אורלוין
 בלעז (עיין לעיל ט' י"ג) שעושין
 האנשים לבחון שעות היום חפץ אתה
 שימתין במקו' שהאס סס כדו מסך עשר
 שעות או ישוב למעל עשר מעלות ויהא
 בלח

חל רוכן חרגס הכסדי: לרחח מניעה
 (ז) והוספתי עלימך, סרי קנזים לך,
 וזה משלות נדבתי רבות וכו', יש אומרי
 משלוחים פולו, כחיתו הקטנים היו יותר
 ולעופש עין היו מחסרים לו, יש אומרים
 תוספת עשו לו על הקטנים לו, ובספר שמואל
 נבסוק כו אס ס' יגמטו (א' כו' י"ד),
 פירשט זה הענין (רד"ק) (ז) קחו דבלת
 האנים, ידוע, כי המס יתנדך, כשיעשה
 מיפתים, יבקש להם קנה סבות, כשפאר
 זה, שיהיה בהם יותר מעט מן הדורות אבל
 לעבש, ולזה ליה לקחת דגלת תלמים, כי חף
 על פי שחין ביכת לעשות זה, הנה ט קנת
 מבוט, ברפואת המורמות וכנאולן (רלב"ג).
 (ח) טה אוחזו, אסל סות לפי שמה לו
 הנורה כמלה כימת חמה ולא תחיה, קסס,
 בינה שחמקלה ישנה הפני חופא לך, לא
 חמה חלה לבחור, ולף על פי איה שנתרפת
 הסף, ללא חשב שנתרפת, עד שיתחוק ויוכל
 לעלות אל ביתו, כי כו ספאר ששוב הסחין עליין,
 אסל סל סר הסולי ממנו (רד"ק)
 ססס (ט) הקרוהשל וכו', כחיתו קנזים, אסל סל

מלכים ב כ

עשר מעלות אסי' ישוב עשר
מעלות : (ה) ויאמר יהוקי' חונקל
לצל לנטות עשר מעלות לא כי
ישוב הצל' אחרנית עשר
מעלות : (יא) ויקרא ישעיהו
הנביא אל יהוה וישב את הצל'
במעלות אשר ירדה במעלות
אחו אחרנית עשר מעלות :
בשי' (יב) בעת

נראה בלעז כות שמרית : (ג) וחמור
יחזקיהו נקל לכל בנטו עשר מעלות דבר
קל שגד לנטות פנוקמו בטטה ועמוד
עשר מעלות חנו דבה הטבת כל בך לח
כן חלה ישוב הצל יהיה סדבר הימים
שרחו שפני ביום לעתוב וחוזר להיות
צקר : (יא) אשר ירדה במעלות אחז
יוס שמת אחז נתקנה היום ומיכה הצל
ליד עשר מעלות כדי שלא יהא נספד
וחותן עשר שעות חזרו עכשיו לחזקיהו :

הדרום אישכנז עג

דער זאגט אפרע : ענה גמולת פתאים
ווערטס : אדער ענה גמולת רוקועותס
געזעצ' : הוקעות זאגטס יהוקיהו
עם אעט' למפעק : פון שמשטע אונטער
ענה גמולת פארוערטס פלטה חכעו :
אלו' בים גימט , ואנהערן גר זאמלס
ענה גמולת דוקוערטס געזעצ' :
(יא) ישעיהו רות גו רעו עוויע עמו
אונד רעך עוויע לים תעו שאמטעו : רעו
דיא זאנע אס זאנענע צייגער רעס ארו
געוואר פע האטטע , ענהו גראר רוקי'
ווערטס ווייכע : (יב) אום רעו עייט

באור שיקמו

באוריות זכרה : אס יד' סכמלפוס עשמו
מעלות : ברגע אפד , אונטב , אחורנית עשר
מעלות : (מדבר הנ ל) - יכן תרגס הכשד'
הידך טולח עסר עעין ? אס יתיב עסר שעין ?
ועל פניה ונתכנס אטכנות : (ג) ויאמר
יחזקיהו : הנה זהו הספוק קשה מחלד
בפרוש : מה , כי הוא געו , כי נטית הנל
תהיה מנדל תנועת השמש , ולפי תנועת השמש
מעט מעט , עטה הכל מעט מעט , וזה מבואר
בעשור : אפואת כענין כן : ומזה שלמד
חוקיות : בקל לכל לנטות עשר מעלות ואלו
חזן חוקיות : מה שהוא מקומם : כפולת
מאח , לא חליט כמוהו בבאור אפלי' למשקל
אשר בל קס כמותו , לכל האותות והעופים , אשר געט
הדברים השפס : והוא דמר שלל לחיו ששיר , מת שיתכב צו סכר הגרמס געוויקוס
ונכיות הענין בן , כבר יכיר זכ המאמר שחוקיה נתכפית הסכס' , וליך סלוי אטתש וזה ענין
עס גענוטו הנראה מדבריו ? ואס זמרני , שלח היה זה האופת בתמישת השמש , בעכמה , שקשה
מה שחמר בספר דברי הימים (ב' ל"ב ח) על מליכי שרובל , ושבט גדרו המופת אשר היה
באחו , פ' אשה מוסת , מה היה פת היה על הכה חלו , גפי שזו המקום אשר : כמו
שע' כותלה חוקיות : והנה גע' אפני על זה , פות השפת היה בכל , לא בשמש גענוט
וככה ודע , כי הענינים המתנושע' תחת השמש ידיו לפעמים כי יד' השמש צול' מקומו הראש
לו , וזה כבר גמולת פקוה החכה , ולפי שרש חוקיות מתנועת הרום : אן וקמת אגרוס שהיה
תחת השמש , שיק' להם בתנועת המהירה , להשיב הכל עש מעלות , כי באותו כד' ה'ת'
תנועתם , כק' מ'שעיהו , שיהיה הפנין נהפך זה , כדי שיכר לו מופת השם יתברך , והנה
התפלל הצדיק א' השם יתברך , ושם הכל אלוכנית עשר מעלות : כמו שכל חוקיות : והנה
המופת יתב' שניהם , בחדש השם יתברך על דרך השופת חידים מתנושע לכה ההוא , ונהג
בהם ניבון השמש , והביאורו נתטעתס , במהירות פלא , אל המקום ההוא : עד שבבר היה זה
תיכף . (לב ג) . (וא) וושב אח הצל גו' . ולתיבות טולח נטר' חבן עגי' , לנחת' כמסקנל
לאח שמס' , לאפורוהי עסר שעין . (הכשד) : אשר ירדה . (השמש) : וכן כמו ב' בספר
ישעיהו

(יב) בעת ההיא שלח בראדך
 בלארן בן בלארן מלך בבל
 ספרים ומנחה אל חזקיהו כי
 שמע פי חלה חזקיהו : (יג)
 וישמע עליהם חזקיהו ויראם
 אתפל בית נכהה אתה הבסקו
 ואת הזהב ואת הבשמים ואת
 שמן הטוב ואת בית פליו ואת
 כל אשר נמצא באוצרתיו לא
 היה דבר אשר לא הראם
 חזקיהו בביתו ובכל ממשלתו :
 (יד) ויבא ישעיהו הנביא אל
 רשי המלך

שיקטע בראדך בלארן , וזאת
 בלארן'ס , קעניג פאן בבל , גליק
 ווינשוונגס שרייבען אונד געשענקע אן
 חזקיהו , ווייל ער ערפוהר דאס חזקיהו
 קראנק געוועזען וואר . (יג) חזקיהו
 בעוויד געגען דיא געואנדטען פילע אויפ-
 מערקואטקייט , לויס איהגען צייגען דאן
 שאצוויו , דאן זילבער אונד גאלד , דיא
 שפצערייען אונד דען קעסטליפען באל-
 זאם , דאן צייגרוויו אונד וואס זאגטס
 אין ויינען שעצען מערקווירדיגעס וואר ;
 קורץ , עס וואר ניכטס אין ויינעם פאל
 לאסטע אונד אים גאנצען רייבע , דאן
 איהגען חזקיהו ניכט רועטטע צייגען
 לאסטען . (יד) דא גינג דער פראפעט
 ישעיהו צום קעניג חזקיהו , אונד פראנטע
 איהן : וואס זאגטען רינע מענגער ?
 אונד באור

(יב) כי שמע כי חלה ועל חותו היום
 לא היום אדם חולה וחיס ואיך שמע
 למוד סיה לחכול בשלש שעות צום וישן
 עד חשע כיון שחזר גלגל חמה לחזקיהו
 ניעור בחשע שעות ומוח שחוח שחרית
 בקש להרוג את עבדיו אמר אתם הנחת'
 חוהי לישן ויס ולילה אמרו גלגל חמה
 חזר . אמר להם מי החזירו אמרו לו
 חלהו של חזקיהו כדחיתא בפסיקהא :
 (יג) ביה נכהה בית גמזי צמיו כמו
 גכחות ונרי ולוט (בראשית ל"ז כ"ד) :
 ואת השמן הטוב יש פותרין שמן המושח'
 ויש פותרים שמן הפרסמון (בלסמון)
 שהוא מגוי בדרך ישראל שנתמ' (ביתחוקא
 כ"ז י"ז) יהודה וישראל יהיו רוכליך בחטי
 מנית ופנג ורחיחי צם' וספון פנג הוא הפרסמון וגדל צוריה ועל שם הריה נקר'
 וריחו : לא היה דבר . את החרון והלוחות וספר התורה : (יד) מדרך לחוקס
 צאו זה אחד משלש שבדקן הקב' והמלחן עניט של מים עכורי' . קין . וחזקיהו
 זבלעס . קין לא ידעה השומ' אחי פנכי (בראש' ד' ח')

ישעיהו (ל"ח') . בטעלות אחו . פי הוא
 בנה חותם המעלות . (מדברי ד"ק)
 (יב) בראדך . ובישעיה (ל"ט ח') כתוב
 מראדך כמ"ס , ואחד הוא , כי הם מיוחס
 אחד' (מדברי הכ"ל) . כי חלה חזקיהו ,
 בספר ישעיה כתוב : כי חלה ויחזק , ועל דרך
 זה מתורגם פה אשכנזית' . (יג) וישמע
 עליהם , וקבל מנהון . (הכאדי) . הנה תרגם
 עליהם כמו אליהם , כי פעמים רבות חנא
 עלת על במקום אל , והטעם , שקבל את
 שליחותם . ובלשון אשכנז מתורגם כפי הענין .
 ובספר ישעיהו כתוב : וישמח עליהם . בוח
 נכוחו . בית גמזיה . (הכ"ל) . שמן הטוב .
 שמן הפרסמון , שהוא מגוי בדרך ישראל .
 (מדברי רש"י) בית כליו . בית הושק ,
 שמונתים שם כלי המלחמה . (יד) ויאמר
 חזקיהו וט' . הנה התפלל חזקיהו וזה נגד
 הכביא

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
יא
יב
יג
יד
טו
טז
יז
יח
יט
כ
כא
כב
כג
כד
כה
כו
כז
כח
כט
ל
לא
לב
לג
לד
לה
לו
לז
לח
לט
לכ
למ
לנ
לס
לע
לפ
לצ
לכ
למ
לנ
לס
לע
לפ
לצ

אונד וואהער קאמען זיא ? חזקיהו
אנטווארטעטע : זיא קאמען אויס איינעם
פענהען לאנדע , אויס בבלי .

(טו) יענער שפראך : וואס האבען זיא
אין דיינעם פאללאסטע געוועהען ?
אללעס , וואס הארין איזט , ערווידערטע
חזקיהו , עס איזט ניכטס אין מיינען
שעצען , דאז איך אויחנען ניכט געצייגט
האבע : (טז) דא וואס ישעיהו צו
חזקיהו : זא הערעדעס עוויגען ווארט !
(יז) זיהע ! עס ווערדען טאגע קאממען ,
דא אללעס , וואס איז דיינעם חמוע
איזט , אונד וואס דיינע פארפאהרען
ביס יעצט געוואממעלט האבען , נאך
בבלי זייג געפיהרט , ווירד ניכטס ווירד
איבריג בלויבען , שפריכט דער עוויגע .
(יח) אויך פאן דיינען לייבליכען נאם
קאממען , דיא דוא האבען ווירסט , ווירד
מאן וועגפיהרען , אונד זיא אלס האפ-
בעדיהנטען אייב פאללאסטע דעס קע-
ניגס פאן בבלי אנשטעללען .

(יט) חזקיהו אנטווארטעטע הירויף דעס
ישעיהו

באור

הנביא , ואמר לו , שמלך גדול ונכבד שלח לו
שלוחיו מארץ רחוקה , כי שמעו הולך במדינות
רבות , ולכן קסף עליו הנביא , כאשר יצא
עיר , וכן כתוב בספר דברי הימים (ב' ל"ב
ס"ה) ולא כגמול שליחאיש חזקיהו כי געת
לבו ויהי עליו קנק ועל יהודה וירושלים .
(יח) אשר תוליד * זה לאות , שלא היו
בנים לחזקיה בעת זאת הנבואה , אך אחר שלש
שנים תוליד מנשה , שולך אחריו , והנה אעפ
ומוצניך על אדני , ואם הוא רחוק , כי כל זרע
אדם יקראו בניו , אפילו לאלף דור כמו שנקרא
אנחנו היום בני ישראל . (ל"ב"ג)

(ג) כאשר

שולחנו : (יז) לא יוותר דבר * מדה כנגד מדה לא היה דבר : (יח) ומוצניך *
חגניה מישאל ועזריה : (יט) טוב דבר ה' * מאחר שבימי יהיה שלום : ואשר
עשה את הברכה וגו' בדברי הימים : 10 2 יוד ב (י) ביד

המלך חזקיהו ויאמר אליו מה

אמרו האנשים האלה ומאין

יבאו אליה ויאמר חזקיהו מארץ

רחוקה באו מבבל : (טו) ויאמר

מה ראו בביתך ויאמר חזקיהו

את כל אשר בביתי ראו לא

היה דבר אשר לא תראוהו

באצרתו : (טז) ויאמר ישעיהו

אל חזקיהו שמע דברי יהיה :

(יז) הנה ימים באים ונשא כל

אשר בביתך ואשר אצרו

אבותיך עד היום הנה בבליה

לא יותר דבר אמר יהוה :

(יח) ומבניך אשר יצאו ממך

אשר תוליד יקח והיו סריסים

בהיכל מלך בבלי : (יט) ויאמר

רשי חזקיהו

ד' ח' היה לו לומר רצונו של עולם הלא

כל הנסתרו גלויו' לך כדאית' בתנחומי *

זלעם שאנו' לו המוקוס (במדבר כ"בט')

זוי האנשים החלה עמוך היה לו לומר ה'

אסים אתה ידעת כמו שנאמר (יחזקאל

ל"ג') והוא השיב בגאווה זלק בן נפוח

מלך מואב שלח אי הרבה מוצקשי' יש לי *

חזקיהו היה לו להשיב לישיעיה אתה

נביחו של מוקוס ואתה שואל חלי התחיל

מתגאה ואמר מארץ רחוקה באו אי לכך

כענש ועל ששנח עליהם והאכילה על

שולחנו : (יז) לא יוותר דבר * מדה כנגד מדה לא היה דבר : (יח) ומוצניך *
חגניה מישאל ועזריה : (יט) טוב דבר ה' * מאחר שבימי יהיה שלום : ואשר
עשה את הברכה וגו' בדברי הימים : 10 2 יוד ב (י) ביד

ראדף
בבלי
היו כי
(ג)
ראם
הבסקף
ואת
ואת
לא
ראם
להו
אל
לך
היום
שמע
ה וישן
חזקיהו
חרית
גחת'
חמה
גרו לו
הה :
ו כמו
(ד) :
מושח'
(מון)
חזקא
נחמי
נקר'
חוקה
הו

ושעוהו : דעם עוויגען אויסשפרוד , הען
דוא פערקייגערסט , איזט נאך נגערדיג ,
הען עס זיירט האר , זעסטע ער היגען ,
פרידע אונד טרניע אין טייגען טאגען
הענרשען ? (כ) דיא איבהיגע געג
שוכטע חזקיהו'ס , זיינע טאפפרקייט ,
וויא ער איינעווייניק אונד איינע וואססער
לויטונג אנלעגטע , אונד דארוך דאן
וואססער און דיא שטארט פיהרטע
פונדעט מאן בעשריבען אין דען יאהר
ביכערן דער קעניגע יהודה'ס .

(כא) חזקיהו ענטשליך צו וויגען
פעטערן , אונד זיין זאון מנשה ווארד
קעניג אן ווינער שטעללע .

כא (א) מנשה , וואר צוועלף יאהר
אלט , אלס ער קעניג ווארד , אונד
הענדטע פינף אונד פונפציג יאהרע אין
ירושלים . זיינע כוטטער היס הפצו
בה : (ב) ער טהאט , וואס דעם
עוויגען טיספיל , גלייך דען גרויעלן דער
פעלקער , דיא דער עוויגע פאר דען
קינדערן ישראל'ס אויסטריב ; (ג) לויס
דיא העהען ווירער אויפבווען , דיא זיין
פאטער חזקיהו צערשטערטע , ער
ריכטעטע דעם בעל אלטערע , אונד
לעגטע אייגען האין אן , וויא אחאב ,
קעניג

חזקיהו אל'ישעיהו טוב דבר
יהוה אשר דברת ויאמר הלווא
אם שלום ואמת יהיה בימי :
(כ) ויתר דברי חזקיהו וכל
גבורתו ואשר עשה אלה
הברכה ואתה העלה ויבא
אתהמים העירה הלאהם
כתובים על ספר דברי הימים
למלכי יהודה : (כא) וישכב
חזקיהו עם אבתיו וימלך מנשה
בנו החתיו :

כא (א) בידשתים עשרה
שנה מנשה כמלכו
וחמישים וחמש שנה מלך
בירושלים ושם אמו הפציצה :
(ב) ויעש הרע בעיני יהוה
פתועכות הגוים אשר הוריש
יהוה מפני בני ישראל : (ג) וישב
ויבן את הבמות אשר אבד

חזקיהו אביו ויקם מזבחות לבעל ויעש אשר כ אשר עשה

מכלל יופי אחאב

כ (א) מות אתה ולא תחי' , לא תרכא מסולי זה כי מתוך חולי זה תמות : (ט) הלך
הגל עשר מעלות , כמו ילך אל לו באיזה אות יבחר אם ילך הגל לפני עשר מעלות ברגע
א' או ישוב אחורנית עשר מעלות ואמר חזקיהו נקל לכל לנטות עשר מעלות כי הגלל במרוכתי
יהי' נקל האות שימהר במרוכתי ויתר ממנהנו אבל האות יהי' יותר חזק אם ישוב אחורנית
ממהלכו : [ועם במעלות אהו כי הוא צנח אוקס וק' בנורת אכן שעה דנחתת במסקנא
דאחו שמא לאחורנהי עשר שיען ר'ל במעלות היתה אכן מסומנת לדעת שעות היום] : (יג) בית
ככותה , כל בית חמדתו : שון הטוב , זה שון אפרסמן של א' בכל העולם אלא ביריחו ואמרו
כי לפיכך נקרא יריחו : (יח) והיו סריסי' , ת' רברבין כמו שאקיס ועל דכיתל חנני' מיטא ועורי'
א' ר שהיו בקיכל מלך בכל והיו מכני יהודה מורע המלוכה ; (כ) ואת הקעלה , אמת המים :